Nerisassat

Arfimineq (saamerleq) Norgemi pisiniarfimmi © Paul Thompson

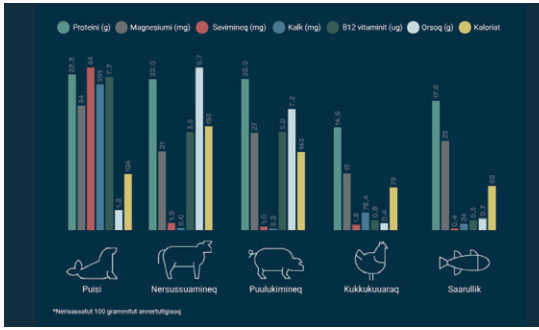
Nunani avannarlerni sinerianni miluumasut imarmiut ukiuni tusindilinni inuussutissatut pingaaruteqarluinnarput ukioq naallugu pisarineqarsinnaasarmata, inuussutissat nunamiittut aalisakkallu ilarpassui ukiup ilaannaani pisarineqarsinnaasartut. Imarmiunik miluumasortortarneq innuttaaqatigiinni siunerissamiittuni nerisaqarnikkut isumannaatsuunermut kulturikkullu atugarissaarnermut suli ilaavoq pingaarutilik. Miluumasut imarmiut neqaannik nerineq peqqinnaraluartoq (vitamineqarluarmata, mineraleqarluarmata, arrujasumik orsoqarmata, antioxidanteqarluarmatalu) peqqissutsikkut ajoqutaaratarsinnaavoq neqaat avatangiisinut ajoqutaasinnaasortaqarmata.

Nalunngiliuk...

- Miluumasut imarmiut inuussutissartaqassusiat aalisakkat qaleruallillu pitsaanersaannut naleqqiunneqarsinnaapput nersutaatillu neqaannit pitsaanerullutik.
- Arferup tinguanit orsoq 1960-ikkut tikillugit D-vitaminissarsiffigilluarneqartarpoq.
- Nerisassat inuussutissaaginnaratik kulturimi aamma pingaaruteqarluinnarput.
- Miluumasut imarmiut neqaat inuit ilaasa pingaarnertut nerisarivaat, allat nerisaminnut ilannguttagarigaat mamarsaatissamittulluunniit immikkortittaraat.
- Najukkami nerisarineqartut inuussutissartaqarluarnerat kulturikkullu pingaaruteqarnerat nunani tamalaani oqalliffippassuarni Nunat ilaanni nerisassat allat amerlanersaannik eqquissuiffiusartuni miluumasut imarmiut neqaat nungusaataannginnerpaajusarput [3].

FOLD

Nerisassat

Puisip neqaata uumasullu allat neqaasa inuussutissartaqassusiat © canadiansealproducts.com / Shahidi & Synowiecki, 1996 [2]-mit il.il. paasissutissat

Qilalukkap mattaa 100 grammiugaangat 38 mg missiliorlugu C-vitaminitaqartarpoq [1]. Tamatumunnga naleqqiunneqarsinnaavoq appelsiina 100 grammiugaangat 50 mg missiliorlugu C-vitaminitaqartartoq, ilisimaneqarluartutulli appelsiinat Issittumi naaneq ajorput. Puisip neqaa neqinit allaninngarnit inuussutissartaqarnerujussuuvoq . Naggueqatigiit inuit miluumasut imarmiut neqaannik nerisarnertik nappaatinut assigiinngitsunut, ilaatigut sukulupoornermut (C-vitaminikilliornermut) qangaanerusoq nunanit killernit Issittumut ilisimasassarsiortunit nappaatigineqarajuttumut aammalu uummatikkut taqqakkullu nappaatinut, pualavallaalernissamut sukkortunngornissamullu, illersuutigisimavaat.

Miluumasut imarmiut uumasuupput qaasuttut uumaneqqortuut, taakkualu ilarpassui nerisariiaani annersaapput. Taakkua nerisaat avatangiisinut ajoqutaasinnaasortaqarsinnaapput biokkumulering aamma biomagnifikation pissutigalugit taakkua annertusiartortarmata. Stoffit mingutsitsisut tamakku inunnut miluumasut imarmiut neqaannik nerisartunut navianarsinnaammata Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu naalakkersuisut miluumasut imarmiut neqaannik annerpaamik qanoq atsigisumik nerisoqarsinnaaneranik innersuussiorsimapput.

Qipoqqap orsua © Fernando Ugarte

Oqallisigisiuk: Miluumasut imarmiut sumiiffigisami pisat sumiiffiit ilaanni tassaasinnaapput nerisassat nungusaataannginnersaat, taakkuninngali piniariaatsit nunani killerni inuiaqatigiinnit ileqqussanut naleqqutinngitsutut isigineqartarput. Illit suna eqqortuliornerusoraajuk: nungusaataannginnerusumik nerineq, imaluunniit “nunat killiit” naapertorlugit eqqortuliorneq?

Uumasut imarmiut pillugit NAMMCO-p nittartagaani atuarnerusinnaavutit: